

și singur pentru cultura românească și propune, într-o stare de deplină ingenuitate, programe și prezențe blasfematorii pentru unii, curajoase și oportune pentru alții, dar benefice pentru cultura românească în străinătate. Câte instituții din România viitoare vor coabita la triumful unor proiecte care lucrează pentru promovarea culturii noastre peste hotare? Câte notabilități vor recunoaște în doamna Orlich o curajoasă dar lucidă promoție a României în America? Sperăm că, după ingraturul obiceiului „mioritic”, tot ceea ce e notabil nu va căpăta o rădăcină dubioasă și o senzație axiomatică, ascunsă, anexată politic. Sperăm că vom putea să ne investim într-o viziune veselă și idilică a viitorului culturii românești și a culturii teatrale în speță, care nu va să fie o utopică ipoteză.

Raluca TULBURE

ȚÂNDĂRICĂ – Ambasador de România

Nu a intrat încă în obișnuință prezența teatrelor românești în America, așa că atunci când unul dintre ele ajunge „în țara tuturor posibilităților” este un eveniment. În perioada 29 octombrie–5 noiembrie 2008, **Teatrul de animație „Țândărică”** a reprezentat România în cadrul lui KIDS EURO FESTIVAL de la Washington. Această primă ediție a fost organizată de Fundația Culturală Franco-Americană în colaborare cu o multitudine de instituții din S.U.A. care au dorit să ofere gratuit copiilor și părinților o sărbătoare a artei și culturii europene. Cele 27 de țări membre ale Uniunii Europene s-au unit într-un festival unic care a avut ca mesaj principal prietenia și imaginația, oferind totodată un regal de teatru, muzică, păpușărie, circ, magie, povești spuse de scriitori cunoscuți în peste o sută de reprezentații. Fiecare artist a adus specificul național, tradiția țării sale pentru ca publicul american să fie familiarizat cu viața culturală bogată și creativitatea bătrânei Europe.

Teatrul ȚÂNDĂRICĂ a prezentat în limba engleză (traducerea a fost asigurată de Adrian Solomon) spectacolul **Capra cu trei iezi**, povestea nemuritorului Ion Creangă, pusă într-o cheie tradițională de Gabriel Apostol și dramatizată pentru teatrul de păpuși de Cristian Pepino. Deplasarea în America a unui teatru reprezintă o aventură în sine. Lăsând la o parte formalitățile, corespondența asiduă cu partea organizatoare, bătălia cu birocrăția românească, nervii, stresul acumulat de faptul că mereu mai lipsea ceva, trebuie recunoscut că toate acestea dispar ca prin farmec atunci când vezi chipurile fericite ale unor copii care nu știu ce înseamnă să treci Oceanul. Ministerul Culturii și Cultelor, care și-a asumat cheltuielile de deplasare ale spectacolului, a depus eforturi ca trupa să ajungă la timp.

Un drum până în S.U.A. nu este floare la ureche. După ce ai viza și biletele de avion (asigurate de Fundația Culturală Franco-Americană, reprezentată de Marie Helene Renaud Zavala) constăți că trebuie să mai scoți niște bani pentru transportul decorului. Nu foarte mulți, dar nici de neluat în seamă și care au venit cu puțin înaintea de plecare. O firmă transportoare foarte grijulie, care a făcut ca totul să pară floare la ureche, a venit, a luat decorul, l-a dus la vamă și ne-a asigurat că va ajunge înaintea noastră. Un drum de multe ore, presărat cu ceața care ne-a împiedicat să aterizăm „din prima” la Paris, drept pentru care am făcut slalom și maraton pe coridoarele interminabile ale aeroportului parizian și am prins cursa de Washington în clipa în care avionul ar fi trebuit să fie deja în aer. Nu-i nimic! ne-am zis, poate asta a fost tot. Dar greșeam! Am fost așteptați la aeroport de Ilinca Ilie, atașat cultural al

Kennedy Center—Millenium Stage

Ambasadei României, fără de care eram morți pe parcursul periplului american. Bagajele personale nu au ajuns cu noi, dar asta era doar începutul! Decorul, în schimb sosise, dar era la New York, pentru că ba lipsea un document, ba nu se găsea camionul care să-l preia și să-l aducă la Washington. Și se mai spune că românii sunt cârcotași! Telefoane, mailuri peste mailuri, explicații... Degeaba, primul spectacol de la Maison Française s-a jucat fără decor și fără păpuși. Inventivi, colegii mei Cristian Miteșcu, Liliana Gavrilescu, Simina Constantin, Roxana Vișan și Florin Mititelu au improvisat. În seara dinaintea spectacolului am fost la un magazin unde se găseau tot felul de lucruri pentru Halloween. De acolo am cumpărat câte ceva (pene, ciocuri de pasăre, un bot de lup, o pelerină, un joben, un poncho, un sombrero) și folosind și pernele circulare pentru avion au fost imaginate un cocoș și niște găini, un ou din hârtie, etc. Țiganul fierar a devenit mexican, decorul a fost compus din ceea ce am găsit în scenă. Spectacolul nu putea fi amânat și s-a jucat în fața unor copii de vârstă mică care s-au bucurat enorm. Încă odată s-a dovedit că românul este plin de imaginație și se descurcă bine în orice situație. După acest prim spectacol a venit și decorul și totul a intrat pe făgașul normal. Locațiile în care am jucat erau foarte departe una de alta, în afara zonei centrale, iar ajutorul Ambasadei noastre a fost providențial în ceea ce privește transportul oamenilor și al decorului, al legăturilor cu organizatorii, al comunicației cu țara, cu agentul vamal american. Al doilea spectacol a avut loc la complexul cultural THEARC, care are ca motto: *Să construim poduri de-a lungul râului*. Situat pe malul râului Anacostia, într-o zonă cândva defavorizată, complexul, ridicat în 2005, are ca misiune să ofere copiilor și adulților servicii culturale, sociale, educaționale și de sănătate de înaltă calitate. Un campus de dimensiuni impresionante, la care se adaugă 16.5 acri pe care se înalță clădirea multifuncțională cu sală de teatru, de balet, de desen, de sport. Spectacolul *Capra cu trei iezi* s-a jucat în fața unei săli pline cu copii și părinți de diferite etnii, printre care și români și care și-ar fi dorit să audă limba română. Al treilea spectacol a avut loc din nou la Maison Française, dar în fața unei săli pline de copii și părinți care au reacționat extraordinar la comicul de limbaj, la găselnițele folosite pentru varianta în engleză. După terminarea reprezentației, copii s-au urcat pe scenă pentru a vedea păpușile, pentru a face cunoștință cu lupul cel rău care pe cei mici îi cam speria, pentru a atinge cu mâna găina sau cocoșul, pentru a o vedea pe ieduța cea simpatică și ascultătoare. A urmat un alt spectacol, la Spitalul Național de Reabilitare, unde știam că vom juca pentru copii, dar publicul a fost adult, persoane aflate după operații grele și complicate într-un proces de recuperare. Nu a fost ușor să ai în față oameni cu diferite dizabilități, tineri cu operații la cap, bărbați și femei în scaune rulante. Spre final a venit și un grup de copii cărora le-a plăcut ceea ce au văzut și s-au bucurat când au primit mici cadouri cu însemnele teatrului. Ultima zi petrecută la Washington ne-a adus satisfacția de a ne întâlni cu elevii școlii „Sfântul Augustin”, un așezământ religios pentru copiii defavorizați. Elevii din clasele II, V și VI știau unde este România, au urmărit numerele muzicale din piesă, cu demonstrații de mânăuire, și s-au bucurat de fiecare clipă petrecută cu actorii români. Au pus întrebări, curioși să știe cum se face o păpușă, cum se mânuiește ea, ce pregătire trebuie să ai ca să fii actor păpușar. Și pentru noi a fost o întâlnire de neuitat cu niște copii deștepți, disciplinați, cumiți, fără mari posibilități materiale și care nu mai fuseseră la teatru niciodată. Spectacolul de gală a avut loc la Kennedy Center–Millenium Stage, în seara zilei în care americanii au mers la vot în număr covârșitor de mare pentru a alege un nou președinte, un om tânăr, de origine afro-americană, fiind astfel și noi părtași la un moment istoric. Poate nu a fost cu totul întâmplător că într-o zi atât de importantă am jucat într-un așezământ dedicat unuia dintre cei mai iubiți președinți americani, devenit cu timpul un reper pentru viața capitalei federale și nu numai. Centrul „John F. Kennedy”, situat

pe malul fluviului Potomac, pe o suprafață de 16 acri, este un memorial național (conține importante documente personale ale președintelui asasinat în 1963), un centru național cultural și de artă (prezintă anual peste 2000 de spectacole de teatru, muzică, balet, concerte de cameră orchestrale, jazz, folk, programe multimedia, evenimente internaționale, producții pentru tineret și familii). Scopul Centrului Kennedy este să facă arta accesibilă pentru toți (multe spectacole sunt gratuite sau la prețuri foarte mici), așa cum John F. Kennedy a dorit și a luptat, susținând că arta și cultura fac parte integrantă din experiența umană. Spectacolele de la Millenium Stage – care sunt de fapt două scene mobile situate la extremitățile foaierei mare în care ar încăpea monumentul lui George Washington culcat, luminat de 16 candelabre de cristal, fiecare cântărind o tonă – sunt filmate cu trei camere, se difuzează live pe internet și sunt arhivate digital pe site-ul instituției. În afară de scenele menționate, mai există încă 7 săli de spectacole de diferite mărimi (cea mai mare este cea pentru concerte și are 2400 de locuri), o terasă pe acoperiș de unde se poate admira panorama orașului: Capitoliul, monumentele înfățișându-i pe Thomas Jefferson și Abraham Lincoln, catedrala, cimitirul Arlington, clădirea Pentagonului. Intrarea în clădire se face printr-un hol unde se află arborate steagurile țărilor membre ale Națiunilor Unite, ale statelor care compun S.U.A., ale districtului Columbia. Nu poți să nu rămâi impresionat când vezi atâta măreție și lux puse în slujba omului simplu. Emoții mari ne-au cuprins înainte de spectacol. A fost un eveniment și pentru noi. Publicul a fost format din invitați ai Ambasadei noastre, din lume obișnuită care participă de obicei la evenimentele de la Millenium Stage. Reguli stricte de securitate i-au împiedicat pe copii să urce pe scenă și să se uite la păpuși.

Teatrul ȚÂNDĂRICĂ a fost, pentru câteva zile, „ambasador” al României pe pământ american, participând alături de alți 1000 de artiști la un eveniment unic atât ca importanță cât și ca desfășurare de forțe creatoare, financiare, administrative.